Lausunto Liikenne- ja viestintävaliokunnalle 16.5.2025

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Yleisradio Oy:stä annetun lain muuttamisesta (HE 34/2025)

Lausunnonantaja: Audiovisual Producers Finland - APFI ry

Audiovisual Producers Finland - APFI ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä Yleisradiota koskevan lain muuttamiseksi. Edustamme kattavasti suomalaisia televisio-, elokuva- ja animaatiotuotantoyhtiöitä, joiden kannalta Yleisradiolla on keskeinen rooli sisältöjen tilaajana sekä tuotantojen ja kansainvälistymisen mahdollistajana.

1. Yleisradion avoimuuden lisääminen
Pidämme tärkeänä, että avoimuuden edistäminen on huomioitu, hallituksen esityksen kirjaus asiasta on hyvä. On olennaista, että myös Yleisradion ulkoisten ostojen raportointi on jatkossa selkeää, vertailukelpoista ja riittävän yksityiskohtaista. Ostovelvoitteen toteutumista ei nykyisellään voi seurata yksiselitteisesti. Hallintoneuvoston tulisi varmistaa, että julkiset raportit erittelevät muun muassa:

- uudet kotimaiset ohjelmahankinnat,
- ulkomaiset hankinnat,
- uusintakorvaukset,
- tekijänoikeuskorvaukset,
- tekninen alihankinta.

Samalla korostamme, että avoimuutta on lisättävä liikesalaisuuksia ja tekijänoikeuksia kunnioittaen. Raporttien tulee olla julkisesti saatavilla.

2. Mediavapausasetus ja toimituksellinen riippumattomuus
On hyvä, että HE:n perusteluita on täsmennetty siten, että pyritään turvaamaan toimituksellisen päätöksenteon riippumattomuus. Yleisradion tulee voida välittää uutistietoa kaikista aiheista, kaikissa olosuhteissa, ilman poliittista tai ulkopuolista painostusta. Katsomme, että hallintoneuvoston nimityskäytäntöihin liittyvä "vakiintunut parlamentaarinen tapa" ei välttämättä riitä turvaamaan mediavapausasetuksen mukaista riippumattomuutta. Ehdotamme, että nimitysmenettelyjä kehitetään siten, että riippumattomuus voidaan taata säädöstasolla.

3. Parlamentaarisen työryhmän suositukset
On erittäin myönteistä, että parlamentaarisessa valmistelussa on löytynyt yhteinen näkemys Yleisradion tehtävistä, rahoituksesta ja valvonnasta. Av-alan näkökulmasta mietinnössä oli keskeistä myös työryhmän yksimielinen tuki av-tuotantokannustimen vakiinnuttamiselle sekä AVMS-direktiivin mukaisen tilauspalveluiden investointivelvoitteen toimeenpanolle. Nämä toimet tukevat av-alan kestävää kasvua ja suomalaisen sisällöntuotannon kansainvälistymistä.

Yhteenveto

Yleisradiolla on keskeinen rooli suomalaisen audiovisuaalisen alan ekosysteemissä. Avoimuuden lisääminen ja toimituksellisen riippumattomuuden varmistaminen ovat kannatettavia tavoitteita, joiden toteutumista tulee seurata lain voimaantulon jälkeen. Samalla tulee huolehtia siitä, että ulkoisten ostojen kasvattamiselle asetettujen velvoitteiden toteutumista seurataan hallintoneuvosoton toimesta, ja mietinnössä esiin nousseet alan kannalta olennaiset muut toimenpiteet etenevät parlamentaarisessa valmistelussa.

Lisätietoja antaa:

Laura Kuulasmaa
Toiminnanjohtaja
Audiovisual Producers Finland - APFI ry
p. 050 3450056
laura.kuulasmaa@apfi.fi